

NOVINE

Glasiilo Slovenske krajine

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Crenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti, v Tajništvu SLS, v Faflekovoj hiši. Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipet reči 5 Din, više od vsake reči pol D, Med tekstem cm² 1:50 D., v »Poslanom« 2:50 D. Tako za oglase plačava uprava i da za vse og-lase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Hüdobija laže sama sebi.

Gospode okoli nove „neodvisne prekin. stranke“ je strašno spekle, da so „Novine“ objavile „Izjavo“, v šteroj večina dühovščine pove, da nešče biti v njihovoj stranki, čiravno so se hvalili, da je le par dühovnikov ne z njimi. Ne, kaj takšega neso niti mislili, niti čakali. Te vdarec je pretežki, zato pa si na vso moč prizadevajo, da bi se z te zanke rešili. V svojem slovenskom listi so napisali celi članek, kde se ščejo zagovarjati, pa te zagovor je najbolje otoži. Poglednimo ga v svetlobi istine.

Ali ste, ali ne ste?

Pravite, da dühovniki neso mogli pri vašoj stranki biti za to, ar je ešče ta ne nastavljena. Za zdaj prej samo nekši pripravleni odbor mate, šteri izdelave statute. Vidite, da s tem sami sebe pobijavlete. Zakaj ste pa že v prvij številki vaši novin gučali od stranke i od njenoga programa. „V toj številki na 3. strani pišete: V nedelo 16 maja se je ustanovila v Dolnji-Lendavi neodvisna prekmurska stranka, ... Na predlog dr. Némethy odvëtnika je odebrani za predsednika nove stranke Strausz Flórián esperes-kanonik v Dolnji Lendavi“. Na drugoj strani iste številke pa stoji: „Ne ostane tak nikaj drugo za nas, kak to, da se združimo sami med sehom i to vsi od prvoga do zadnjega, pa ta naša stranka si izbere svoje kandidate, pošlje je v parlament samo z ednim zapovedom (ne smejte se toj slovenščini Vr.), da naj delajo tam za nas. To je naša stranka i to je naš program.“ To očivesno kaže, da, ali neвете ka ste napisali, ali pa ste ne znali, kak se stranka osnavla. Či nemate stranke, kak ste pa mogli meti strankine shode v Dobrovnik, na Hotizi? Zakaj ste pa tam gučali od vaše stranke? Ali ste šteli ljudem pesek v oči metati? Mogoče pa se že nazaj vlecete rekši, vej smo niti stranke ne meli, samo odbor? Ali so vas morale oblasti opomenoti kak se stranka ustanavlja. V tom slučaju ste pa pokazali, da ne morate zastopati ljudstva, ar je k tomü potrebna priličnost v političnom deli, štere pa nemate, ar niti stranke neвете osnovati. S tem so si gg. okoli nove stranke na vsaki način dali jako siromaško svedočanstvo. Ravno tak izgleda zagovor, v šterom pravite, da ne

napadate prezv. Knezoškofa

Iz vaši krogov je prišeo dopis, šteroga je g. Holsedl kak

odgovorni urednik objavo i v šterom vči svojega ap. administratora, prezv. Knezoškofa, da naj „se drži apoštolski administrator predpisov cerkvenoga zakonika „Nihil innovetur!“ I v tom dopisi niti za telko ne štima svojega cerkvenoga predstojnika, da bi njemi dao častni naslov, ki njemi ide. I znano je, da je tistokrat g. Holsedl vrejüvao „Népujság“ že popunoma v dühi nove neodvisne stranke i da je gosp. Holsedl njeni glavni soustanoviteo. Istina, da je on sledkar izjavo, „Prezvišenoga püšpeka neso napadao. Napadao sam tiste, ki njemi tanač davajo“. Nego gornjega napada s tem nemre vtajiti, ar so škofovi tanačniki ne „apoštolski administrator“. Naj se obračajo te reči etak ali ovak apoštolski admjnistrator so prezvišeni Knezoškof. Pa naj bo, pravimo, da je resan samo tiste napadao, ki njim tanač davajo. Zakaj je pa te napadao? Zato, ar Prezvišani tanače davajo, štere tanače Prezvišeni lahko zavrzijo ali sprejmejo. Či je zavrzijo, zakaj je potom napada, či pa je püšpek sprimejo, ali so ne že tanači dobili njihovo odobrenje. Zdaj pa naj nekak pove, ka je to ne indirektni napad na prezv. Knezoškofa? I to smo dühovniki podpisali. Poleg toga pa gg. okoli nove stranke naj le ne mislijo, da večina dühovnikov Slov. Krajine ne bi znali, ka podpisemo. Ka se pa nanaša na reči od škofove sodnije „gde vse zakrito ostane med štirimi stenami, ešče zadoščenje tüdi“ se lahko presodi smisel iz tona, v šterom je članek pisani.

Što je kriv?

I po vsem tom gg. okoli nove stranke ešče vüpate napisati „Ime gospoda prezvišenega Knezoškofa tüdi nej omeno nobeden (Čisto prekmurski jezik (!) Vr.) od nas. Samo ste jih vi vöscukali na javnost, g. Klekl. Či je vaš Népujság kaj napisao prvle, kak je ideja naše stranke ustanovljena, zato odgovarjate vi, ali pisatelj.“

Da je vse to grda neistina, to lahko sprevidi vsako dete, štero si že zna krščak na glavo djati.

Vsaki človek, ki je količkaj sledio dogodkom v našoj Krajini, zna da Népujság shaja komaj polleta, g. dr. Némethy pa piše v 2. številki vašega lista „Naše Novine“: „Preminočnost ideje strankinoga nastavljenja g. Klekl tüdi dobro zna, ar sem njemi ja

vse povedao. Zna, da sta leta 1922-ga. (Nezamerite za slovenski pravopis Vr.) dva Lendavskiva gospoda hodila v M. Soboto, zna da sta teva dva gospoda: Strausz Flórián esperes kanonik i jaz bila ... zna da smo že tistihip govorili, da Prekmurje pri volitvaj naj ednotno stopi gori ...“ Teda je strankina ideja bila že pred štirimi letmi, Népujság pa je samo polleta star. Kak je vendar mogeo Népujság kaj pisati prle kak je strankina ideja bila? — Što je prezvišanoga prle imenüvao v javnosti? Ali ne vi. kda ste goripovedani napad napisali i objavili v Népujsági? Ja, gospodje, pod odgovornim uredništvom g. Holsedla, ki je pogodbo prelomo, ste to objavili, i se obnašali kak či bi Népujság vaš bio i bi ga vi plačüvali. — I što je za to odgovoren? Nindri v tistoj številki ne najdemo podpisa g. Klekla, pač pa je na zadnjij strani: Odgovorni urednik: Henrik Holsedl. Ali je pa mogoče on pristaš ljudske stranke? Ali je ne v odbori vaše stranke?

Što je začno?

Na zadnje zgrieblete krivico za osebne napade na g. Klekla. Gg., vi ste že v 1. številki vašega lista „Naše Novine“ kda niti ne ste znali, kakše stališče zavzemejo g. Klekl proti vašoj stranki, nji napadnoli. Samo prečtite članek „Zakaj samo ta stranka?“ Tam postavlate g. Klekla za prvoga mlatca, ki prazno slamo mlati. Po vrsti izdelate Pašiča, Radiča i Klekla Na konci pa pravite: „Stran zžto z Iskariotami ...“ To je bilb objavleno 23. maja Novine pa so prinesle odgovor tjeden sledkar. Što je teda začeo z osebnimi napadi? G. Klekla, ki delajo za dva poslanca, ki so že v nogim i prevnogim posredüvali v njihovi zadevaj i to brezi razložka ali je bio pristaš ljudske stranke ali ne, ali je bio njihov prijateo ali sovražnik, nji bote med Iskariote računali?! Što je podpisano pogodbo prelomo i dobo za to jezerke, či ne gospod, ki je v odbori vaše stranke. Tüdi Iskariot je odao za 30 srebrnikov svojega Vučenika. Ali se ne bojite obsodbe tistih jezero sirot, šterim so pomagali v nevoli? Bo vas to ljudstvo obsodilo i to s tem, da se ešče tesnejše k njim prikapči i ji zvoli za svojega poslanca.

Mentita est iniquitas sibi, ali po naše povedano: laž ma kratke noge. Vdarili ste sami sebe.

Več dühovnikov.

Fotografični odlomki.

Pod tem naslovom je inženir gosp. Bačić Arpad v 5. št. „Naših Novin“ začeo fotografirati. Mene, našo stranko, naše liste i ljudi bi rad zadeo pa ne se njemi je posrečilo. Pokazao je svojo strašno slabo fotografijo. Od „Novin“ naše krščanske stranke se njemi to nevidi, zakaj sov njih „evangelium, apoštolske reči, ljübezen božja“. To verjemo, ka človeki, ki ne žive po evangeliumi, Kristušov evangelium ne je povoli. A g. Bačić ne bi smeo pozabiti, ka so tisti dober črenovski plebanoš, pokojni Vogrinčič Boldižar, komi je on nikši rod ne, evangelium, apoštolske reči, ljübezen božjo nosili v svojem srci, gda so ga na svoje stroške dali za inženira vönavčiti. Gda nezahvalnost je z tistoga se norčariti, rdmi ma što svoj krüh zavali i to tem bolje, ar so si pokojni starček vnogo i vnogokrat od vüst odtrgali, naj siromaki Bačići pomagajo. Ravno ta grda nezahvalnost i nevoščćenost zija tüdi z teh reči g. Bačića, zakaj se v listi „Novine“ siromakom v pošti na znanje dava kak stoji njihova prošnja v šteroj vtegujejo svoje žülnate roke po falacki zemlje, gde bi si mogli svojo kučico spovati ali na šteroj bi si mogli krüh pripovati. Ki je sam siromaško dete bio i po dobroti drugih prišo v gospodski stan, ne bi smeo ošpotavati ljübezni do sirot. Tak samo čarna düša more delati.

Od mene pravi, ka sam be-težasti i vendar delam i v cerkvi i v politiki. Njemi to nejde v glavo, kak je to mogoče. To verjem, da te gorečnosti ne more zapopasti, ar to samo tisti zapopadne, ki rad dela, ki dela iz ljübezni do Boga i bližnjega. Gda se g. Bačić podigne do te visine, te bo razmo moje delo, prle ne. Ka bi jaz sam dao svojo fotografijo v svojem kalendaru objaviti, to pa g. Bačić nigdar nede mogo posvedočiti. Ta njegova fotografija je zato krivična. Ravnotak krivično je vse od prve do zadnje piknjice ka piše od moje-ga ali naše stranke političnoga dela. Tisti človek, ki svoje politično osvedočenje menja, kak drevo list, i je zato ednok rdeči, drgoč beli, tretjikrat Vogrin zdaj Jugoslovan, zdaj pa pali brez vse politične farbe, kak drevo brez lista, tisti človek ne samo ka nema juša soditi delo kakšekoli politične stranke, nego mora vzeti na znanje, ka čeravno pove kakšo sodbo od štere stranke, da je ta sodba popolnoma krivična. Popolnoma krivična je zato nje-

sameznik mora v borbi z vsemi zunanjimi vplivi izoblikovati svobodno in krepko osebnost.

Človekova družabna okolica vpliva nanj na vse načine, da bi ubila v njem, kar je v duši lepega in plemenitega in ubila s tem — človeka. On bi se naj suženjski podvrigel zunanjim okolnostim! Vsakdanji človek se uda tem pritiskom, on caplja za modo in dnevnimi manirami družbe. Zakaj? Zato, ker je bolj udobno (komodno), če človek nič ne misli in le od drugih sprejema. In to so kimavci, ki človeštvu največ škodujejo! To so oni, ki vačsi tudi kaj o veri govore, ker tako slišijo od drugih in to suženjsko in gluho sprejmejo! Ivan Cankar je zapisal: »Če hočeš, da te bodo spoštovali in da ne bo očitne pege na tvoji morali, stopaj z drugimi natanko v istem koraku, glej z njihovimi očmi, misli njih misli.«

Tako gineva v človeku notranja zbranost, vzpodbuda za samostojno mišljenje in življenje. Človek sploh pozabi, da je človek, da ima tudi njegova duša pravico do cvetečega življenja v svetu ljubezni, dobrote in lepote.

Zazrli smo v globoka brezdna svoje duše, kjer trka milost božja nanjo. Zato se mora človek osvoboditi suženjskih vplivov družbe, mora se vzmahniti do višina proste osebnosti, ki živi po veri in pameti. Povprečni ljudje hodijo v družbi le izhrojena pota materializma in zasmehujejo vsak idealizem. Oni se v svoji omejenosti ne upajo upreti kvarnim in uničujočim vplivom družbe, ne upajo zahtevati svobode svoji duševnosti. Zato pravi zopet naš Iv. Cankar: »Ne pokaži ljudem, da si drugačen od njih, nikar jim ne povej, da je zunaj, daleč za hribom, drugačen in svetlejši svet.«

Mi pa poznamo veličine duba in hrepenimo v svet resnice in lepote — zato bomo šli skozi meglo slabotne in na smrt obsojene, razkrajajoče se sodobne družbe svojo pot do novega življenja. Šli bomo po lastnem prepričanju, ne pot mesa, marveč pot duha. ne pot navade, marveč pot vesti in svetlih resnic božjih! Prepričanje se ne dene v gumbnico in ni predmet plebiscita zuženjskih in materialističnih ljudi.

Nezavisen duh da resnici izpričevalo, četudi ga radi tega sramoti ves svet!

GOSPODARSTVO.

Mlekarstvo.

V gospodarskom življenji je med dohodki, štere kmet najbolj pogosti ma, mleko.

Zato, da je mleko pri kmeti najgostejši dohodek, bi se moglo skrbeti za to, da bi se z mlekom pokrivali izdatki, štere je mnogo pri vsakem kmeti; samo tak bi spoznal vrednost mleka vsaki živinorejec. Ar so pa pri nas večinoma kmeti, ki komaj telko živine vzdržujejo, da obdelujejo svojo zemlo, nastane pitanje, kak naj ljudje tisto malo količino mleka, štere majo, odajo. Drugo pitanje, štere je težko rešiti, komi se naj mleko oda.

Brez dvojbe je, da bi mleko vsaki lahko doma potrošilo. Stem se pa nesmemo zadovoljiti, nego more-

mo gledati, da de nam mleko pokrivalo druge menše tekoče stroške. V večih mestih, posebno, v Nemčiji, so ljudje tak šparali z mlekom, da so niti deci nej davali v zadostnoj meri, ar so sprevidili, ka njim mleko nosi največše dohodke, če je odajo. Celo oblasti so prepovedale prevelko šparanje mleka, ar je na kvar bilo deci.

Če računamo, da nam krava da na leto povprečno 1000 do 1200 litrov mleka in če bi računali po najnižjoj ceni 5 do 6 koron liter, vidimo, da nam mleko nosi precij velki dohodek. Mleko se potroši tudi doma v kakšojkoli meri bi ga bilo. To nas pa ne sme zadržavati, ar tudi druge reči bi se doma potrošile, pa je moremo odati. Vinogradnik bi vnogo vina, štere pridela doma potrošilo, pa je oda. Tak je tudi mleko. Če bi polovico mleka tržili bi se ravno tak preživeli, kak če vse doma potrošimo.

Pride drugo pitanje, kak naj mleko spravimo v peneze. Po vojni, da se je mleko izvažalo, je bilo vse polno prekupcov, ki so mleko izvažali in je mleko melo dobro ceno. Kda je pa izvoz henjao, so se tej nej šteli brigati, da bi mleko spravili v drugi kraj. Drugi ustanov pa ne bilo, štere bi se za to brigale. Ešče leta 1924. je Slovenija dnevno izvažala do 40.000 litrov mleka, zdaj pa komaj do 2000 litrov.

Mleka je pri nas od leta do leta več, a izvoz je pa popolnoma henjao, zato bi se moglo skrbeti, da bi naše mlečne izdelke spravili doma v takše kraje, kde je premalo mleka ali mlečnih izdelkov.

V te namen bi nam edino dobro služilo močno mlekarstvo zadrugištvo. Očivesen dokaz man je za to na Češkom. Tam je bilo odano leta 1913. do 8 milijon litrov mleka v zadrugišne mlekarne. Leta 1922. že 15 milijon in 1925. celo 5 milijon litrov mleka.

Vidimo, da se je odajaja mleka v zadrugišne mlekarne po vojni štirikrat povečala. To nam je očivesen dokaz, da so ljudje zasledovali hasek mlekarstva potem zadrugištva. Drugo je pa to, da po drugih krajih kmet ma več zadruginoga smisla nego naš kmetovalec, ki se obrača do zadrugi samo te, če njemi dajo velke haske ali pa, če je v nevolli; če njemi pa štore le za malenkost preplača njegovo blago, včasij obrne hrbet zadrugi.

Če ščemo na tom poli doegnoti pravo korist od zadrugištva, se mora parva zadrugišna misel v naše lüstvo vkoreniti tak, da bo stal kmet ob strani zadrugi v dobrih pa tudi v slabih časij.

V Prekmurji je do zdaj ešče samo edna mlekarstva zadruga, štore pa tudi v zadnjem časij ne dela. Vü-pamo, da merodajni činitelje včinijo vse potrebno, da se v kratkom časij hapi z delom. Mleko nam nebo nosilo haska samo v tom, ka za nje dobimo, nego tudi v tom, da de se kmet vsigdar brigao za bolšo živino in tak bo tudi živinoreja napredovala. Za povzdigo mlekarstvoga zadrugištva bi pa tudi država mogla priskočiti na pomoč z mlekarstvom šolami in drugimi poučnimi tečajij.

Le na te način bi se dalo povzdignoti mlekarstvo zadrugištvo, živinoreje in pa dohodki v mlekarstvo.

A. Stanko.

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metecent) pšenice 340 Din., žita 230 Din., ovs 190 Din., kukarice 170 Din., ječmena 215 Din., hajdine 260 Din., prosa 215 Din., pšen. otrobov 135 Din. Živina: Govenska v Ljubljani kg. 7-50-8 Din., teoci 9-10 Din., svinje 12-13 Din. Krma: Sena 60-70 Din., slame 40-60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 63 par, Schiling 8 D., Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 53 p., Francoski frank 1 D. 54 p., Švicarski frank 11 D. Taljanska lira 2 Din. 05 par.

Mali oglasi.

ISTINA JE,

da VEKOSLAV BRATINA glavni zastopnik za stavbeni materijal za celo Prekmurje prodaja po tovarniških, sedaj zelo znižanih cenah: cement, apno, stekleni les, deske, late, švartelne, opeko, črejp itd.

Mlinske knjige

! Trgovske knjige !
! Pergament papir !
! Creppapir !

Pisemski in kancelarski papir se dobi na veliko in na malo pri

I. HAHN
Murska Sobota.

Dve novivi senji

je dobila črensovskaja občina. PRVO živinsko i kramarsko je 20. oktobra, DRUGO samo živinsko pa je 14. marca. Poleg toga, ta starivi senji obdržanivi kak dozday v ponedeljek po sprotolešnjoj i jesenskoj križoskoj nedeli. Senja v Črensovci se sama priporočajo.

OČB. ODBOR.

Za mlekarne ali žganjarne.

Oda se zavolo spremenitvi obrta: stoječi parni koteo sličien Xido ešče nerabljeni. Drugi koteo iz nikla za kühanje žganice, držij 90 litrov, ma küfurni pokrov i pripravo za mešanje je montirani na kola i je tudi novi. 5 niklasti posod, štere držijo po 25 litrov. I velka pumpa za globoke študente, že nekelko rablena, 10 m. mesingasti cevi 2 cola debelih, 1 špricaoka za ogen pa bint za zdigavanje do 30 metercentov. Pozvediti je pri J. K. Ljubljana, Knaflejeva ulica 13. III. 10.

Lepe gorice na prodajo!

Lepi vinograd se proda v bližnji okolice Gornja Radgona, po niskoj ceni! 12 oralov je vsega skupaj. V vinogradu sta 2. poslopji in na enem poslopji je gostilna. Lepi sadonosnik, lep bükov les, lepo vse spovano in lepo dobro noseče gorice. Cejno povej v trgovini

ANTON KOROŠEC v Gornji Radgoni pri Murskem mostu.

Naročnina ino oglasi se sprejemajo za „Novine“ pri

I. HAHN trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebščinami. Prekmurska tiskarna v Murski Soboti.	ERDOŠI BARNABAŠ trgovci z papirrom igračami v Murski Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.
--	---

Proda se posestvo!

Lepa velika zidana hiša, velike zidane štale in škedenj, lepi moderno zidani hlevi, posebej stoječa zidana žitnica z drvarnico vse skupaj z opeko krito in dobrem skoraj novem stanju, velik sadni in zelenjadni vrt in k temu še pripada 22 oralov dobro obdelane redovitne zemlje od tega je 7 oralov travnikov 4 orale lepega debelega močno obraščenega gozda (šume) ostalo so njive, hiša (domovina) stoji tik glavne steze v bližini kolodvora Bučečovci na Štajerskem ter se z bogatim živim in mrtvim inventarom na željo tudi brez inventarja po zelo niski ceni takoj proda. Kdor želi kupiti se naj pri

ALOJZ STIBLAR Iljašovcih pošta Križevcih pri Ljutomeru oglasi.

HRANILNICA IN POSOJILNICA

v ČRENŠOVCIH.

r. z. z n. z. uraduje vsako nedelo ino svetek.

Obrestuje hranilne vloge (navadne) po 8%. Vezane vloge proti šest mesečnoj odpovedi od 5000 Dinarov navíše pa po

8 1/2 %

Stanje vlog je že 2 milijona Dinarov

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj služijo v hasek našemi kmetskomi lüdstvi. Zavüpaite nam peneze, za štore dobro stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka večim sirotam je lahko posodimo na fal interes.